

D E C I Z I E

29 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru, Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către Valeriu Țurcanu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Frunză către Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu cu privire la încasarea datoriei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2013 prin care a fost admis apelul declarat de către Alexandru Frunză, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 06 februarie 2013 și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 07 octombrie 2011, Alexandru Frunză a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că conform recipisei de împrumut din 08 februarie 2007, în calitate de împrumutător a transmis lui Liuba Țurcanu în interesele fiului său Serghei Țurcanu suma de 170 000 lei cu titlu de împrumut, deoarece scopul împrumutului a fost achitarea de urgență a titlului executoriu din 15 mai 2006, emis pe numele lui Serghei Țurcanu, și ulterior reconfirmată prin altă recipisă semnată de către Serghei Țurcanu.

Indică, că toate aceste acțiuni au fost efectuate sub efectul convingerii că va primi suma de bani înapoi de la Liubovi Țurcanu, care la rîndul său a perfectat o procură legalizată la notar, pe numele Ecaterinei Frunză, precum că dînsa să-i reprezinte interesele în toate organele competente, în vederea perfectării și ridicării tuturor actelor necesare pentru obținerea dreptului de proprietate asupra bunului imobil din str. Lermontov 86 „A” or. Durlești, deoarece Mihail Țurcanu a decedat la 15 septembrie 2004, iar dînsa nu a intrat în drepturile succesoriale.

Susține reclamantul că, actele date erau necesare pentru înregistrarea dreptului său de proprietate și ulterior să se efectueze divizarea bunului prin separare, cu scopul transmiterii către reclamant a terenului în baza unui contract de vînzare - cumpărare contra sumei de 170 000 lei.

Indică că, Liubovi Țurcanu a decedat în anul 2010, însă condițiile tranzacției de împrumut nu au fost realizate, din care motive a fost nevoit să se adreseze cu cerere de restituire a împrumutului către fiii - succesorii în drepturi ai defunctei Liubovi Țurcanu, însă aceștia au refuzat categoric restituirea sumei, din motive neîntemeiate.

La 22 octombrie 2012, Alexandru Frunză a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat instanței repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, încasarea datoriei în sumă de 170 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acesteia a indicat că, a omis termenul de adresare în instanță din motive întemeiate și anume, din motiv că, s-a adresat de multiple ori către pârți cu solicitare de restituire a datoriei, care i-au promis că vor restitui suma împrumutată, însă nu și-au onorat obligațiile sale.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 06 februarie 2013 acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2013 a fost admis apelul declarat de către Alexandru Frunză, fiind casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 06 februarie 2013 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă.

La 20 septembrie 2013, Valeriu Țurcanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea acesteia și menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 06 februarie 2013.

Recurentul, în motivarea recursului a indicat că la pronunțarea deciziei, de către instanța de apel au fost încălcate sau aplicate greșit normele de drept material sau normele de drept procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Materialele cauzei denotă faptul că conform înscrisului (f.d.11) semnat de către Liuba Țurcan, aceasta confirmă că a luat de la Alexandru Frunze 170 195 lei, pentru achitarea titlului executoriu.

Reieșind din explicațiile părților la proces date în cadrul examinării cauzei de către instanțele inferioare, Liubovi Țurcanu a decedat la 05 mai 2010, prezenta cerere fiind înaintată către feciorii acesteia Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu.

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Deci, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (un acord), conform căruia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceiași sumă de bani sau bunuri.

Având în vedere că recipisa este o dovadă în scris a încheierii contractului de împrumut, însă deoarece Codul Civil nu conține reguli speciale cu privire la forma contractului de împrumut, urmează a fi respectate regulile generale cu privire la forma convenției.

Conform art. 208 alin.(2) Cod Civil, forma este o condiție de valabilitate a actului juridic numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Conform art. 210 alin.(2) Cod Civil, în cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

Respectiv, forma scrisă a actelor juridice civile crează posibilități de a preciza în termeni clari conținutul actului juridic, conferirea certitudinii în privința momentului încheierii lui, facilitarea controlului asupra modului de executare a obligațiilor cărora acesta le dă naștere etc.

Necătfînd la faptul că la materialele cauzei se conține recipisa în baza căreia reclamantul a înaintat prezenta acțiune, se constată că aceasta nu corespunde prevederilor menționate, din textul acesteia nefiind clar cu ce titlu a primit Liuba Țurcanu acea sumă de bani de la Alexandru Țurcan, termenul de acordare a acestui împrumut, lipsește însăși semnătura reclamantului.

Totodată urmează de menționat că reieșind din explicațiile părților la proces date în cadrul examinării cauzei de către instanțele inferioare, Liubovi Țurcanu a decedat la 05 mai 2010, prezenta cerere fiind înaintată către feciorii acesteia Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu.

Or, conform art. 1516 alin.(3) Cod Civil, succesiunea se consideră acceptată cînd moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

Conform art. 1517 Cod Civil, termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei.

Conform art. 1540 alin(1) și (2) Cod Civil, moștenitorii care au acceptat succesiunea satisfac pretențiile creditorilor celui ce a lăsat moștenirea proporțional cotei fiecăruia în activul succesoral. Dacă cel ce a lăsat moștenirea a fost debitor solidar, moștenitorii poartă această răspundere solidară.

Patrimoniul succesoral include universalitatea de drepturi (activul) și obligații (pasivul) cu conținut patrimonial. Pasivul succesiunii se divide de drept din momentul deschiderii succesiunii, moștenitorii fiind ținuți la plata datoriilor în proporție cu partea ce le revine din moștenire. Dacă moștenirea a fost acceptată, se aplică regula diviziunii de drept a pasivului succesoral proporțional cu partea (cota-parte) ce revine fiecărui moștenitor din active.

La caz însă colegiul reține că materialele cauzei nu conțin careva probe care ar dovedi faptul acceptării de către Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu a succesiunii, după decesul lui Liubovi Țurcanu, aspecte însă despre care instanța de apel nu a menționat în decizia sa, nefiind motivat dreptul reclamantului de a se adresa către acestea cu o astfel de cerere în instanța de judecată.

De asemenea urmează de menționat prevederile art. 267 alin.(1) Cod Civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Respectiv, avînd în vedere că din data semnării recipisei de către Liubovi Țurcan la 08 februarie 2007 au trecut mai bine de 6 ani și 8 luni, iar pîrîta a decedat mai mult de 3 ani în urmă, fără însă a fi prezentate careva probe în confirmarea omiterii termenului de adresare în instanța de judecată, Colegiul consideră neîntemeiată repunerea în termenul de adresare în instanță.

Fiind investit cu judecarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de

apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, avînd în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea înaintată de către Alexandru Frunză către Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu cu privire la încasarea datoriei.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Valeriu Țurcanu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2013 și se menține hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 06 februarie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Frunză către Serghei Țurcanu și Valeriu Țurcanu cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Galina Stratulat